

Liite 1: Loviisan toimenpidematriisi

Matriisissa on arvioitu toimenpiteiden toteuman tilannetta erilaisin värikoodein:

Toiminto ei ole toteutunut tai sitä ei ole vielä aloitettu vuonna 2021.

Toiminto on suunnitteluasteella tai aloitettu, mutta tuloksia ei vielä ole.

Toiminto on tehty suunnitellusti loppuun vuonna 2021, mutta kehitys jatkuu edelleen.

Joidenkin asioiden kohdalla esiintyy eri värikoodeja riippuen siitä, missä toteutuksen vaiheessa kyseessä oleva toiminto on.

Painopisteet

1. Asukkaiden osallisuus
2. Ehkäisevä toiminta ja oikea-aikaiset palvelut
3. Hyvinvointia tukeva ympäristö kestävä kehitys huomioiden

Toimenpiteisiin sisältyy Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin toteuttaminen.

Vuosittaisen raportoinnin yhteydessä arvioidaan toimenpiteiden toteutumista ja tarvittaessa niitä voidaan silloin täsmentää, laajentaa tai muuttaa. Loviisan toimenpidematriisin ajantasaisuus arvioidaan uudelleen hyvinvointialueen toiminnan käynnistyttyä.

1. Asukkaiden osallisuus				
TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	TOTEUMA	TILANNE
Lisätään asukkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskeviin asioihin.	Kohdennetut kyselyt.	Kyselyiden lukumäärä ja tulosten hyödyntäminen.	Vuoden 2021 aikana tehtiin useita kaikille avoimia kyselyitä kuten hyvinvointikysely, kävelyn ja pyöräilyn olosuhdekysely ja espanjansiruetanoiden esiintymiskartoitus sekä kyselyitä tietyille kohderyhmälle esimerkiksi lasten ja nuorten harrastustoiveista ja koulujen loma-ajoista. Kuntalaisilla oli myös mahdollisuus kommentoida hyvinvointisuunnitelmia. Lisäksi toteutettiin valtakunnallisia kyselyitä kuten kouluterveyskysely.	
	Asukasraadit.	Toteutunut toiminta.	Asumispalveluyksiköissä oli asukaskokouksia. Isnäsissä järjestettiin ikäihmisille avoin info- ja keskustelutilaisuus, johon järjestettiin kuljetus keskustasta.	
	Osallistavan budjetoinnin käyttöönoton tukeminen keskuksissa.	Osallistavan budjetoinnin hankemäärä ja tulos.	Osallistavaa budjetointia ei ole käytetty. Koronaviruspandemia vaikeutti nuorisovaltuuston osallistavan budjetoinnin toteutusta.	
	Nuorisovaltuuston, vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivinen kuuleminen.	Lausuntojen, vastauksien ja ehdotuksien määrä.	Nuorisovaltuusto antoi lausunnot muun muassa kaupungin hyvinvointisuunnitelmasta sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta. Nuorisovaltuuston edustajat osallistuivat aktiivisesti lautakuntien työskentelyyn. Vanhusneuvoston jäseniä osallistui ikäohjelman 2021–2026 ja esteettömyyssuunnitelman laadintaan	

			sekä järjestettyyn esteettömyyskävelyyn.	
	Alueellisesti toteutetut turvallisuuskyselyt.	Kyselyjen tulokset.	Itä-Uudenmaan turvallisuuskysely tehdään joka toinen vuosi, parillisina vuosina. Seuraava kysely toteutetaan syksyllä 2022.	
	Työllisyyspalvelut keräävät palautetta toiminnastaan ja sitä arvioidaan. Luodaan arviointimittarit.	Toteutunut / Ei toteutunut, kävijämäärä yms.	<p>Nuorten työpajalla on käytössä Sovari eli sosiaalisen vahvistumisen mittari, joka kerää vuosittain tietoa etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan laadusta ja vaikutuksista elämäntaitoihin. Lisäksi nuorten työpaja vastaa aluehallintoviraston ja opetus- ja kulttuuriministeriön kyselyihin vuosittain. Nuorten työpajan yhteistyöverkostosta on koottu ohjausryhmä, joka seuraa ja valvoo työpajan toimintaa.</p> <p>Seinätön paja palveli vuoden 2021 aikana 59:ää eri henkilöä (sisältäen haastatellut, eri muotoisiin palveluihin tulleet ja neuvontaa saaneet). Henkilöistä 44 oli sopimuksella (kuntouttava työtoiminta, työkokeilu tai palkkatuki) mukana pajan toiminnassa tai sijoitettuna kaupungin yksiköihin, yrityksiin tai yhdistyksiin. Näistä kuusi henkilöä on päätenyt opiskelemaan oppisopimuksella.</p>	
Vuorovaikutus asukkaiden, päätöksentekijöiden ja palveluntuottajien välillä	Kyläilta ja turvallisuuskävely järjestetään yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa vähintään kerran vuodessa.	Kyläiltoihin osallistuvien lukumäärä, toteutunut toiminta.	HYTE-työryhmä järjesti asukasillan keskustassa 25.11.2021 sekä turvallisuuskävelyn Sävträskissä 7.10.2021. Sivistys- ja hyvinvointikeskus sekä elinkeino- ja infrastruktuurikeskus	

			järjestivät kyläillat Koskenkylässä, Liljendalissa, Isnäsissä ja Ruotsinpyhtään kirkonkylässä.	
	Kaupungin järjestämät avoimet kokoukset yhdistyksille tai muille vastaaville toimijoille vuosittain.	Lukumäärä.	Kulttuuripalvelut järjesti noin kerran kuukaudessa kulttuurikahveja. Koronaviruspandemian takia suurin osa tilaisuuksista järjestettiin etäkahveina. Liikuntaseuroille järjestettiin seurakokous, jossa käsiteltiin liikuntasalien salivuoroja.	
	Toiminnan esittely uusille luottamushenkilöille ja päättäjille.	Esitellyn toiminnan määrä.	Toimintaa esiteltiin uusille luottamushenkilöille lautakuntien ensimmäisissä kokouksissa.	
	Ikäihmisten osallisuus vaikutusten arvioinnissa päätöksenteossa.	Valmistelut käsitellään vanhusneuvostossa tai yleisökuulemisessa.	Pandemia vaikutti vanhusneuvoston kokoontumisiin. Loviisan kaupungin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukisuunnitelma vuosille 2021–2026 laadittiin yhteistyössä vanhusneuvoston jäsenten kanssa. Tukisuunnitelma perustuu nykytila-arviointiin.	
	Lapsivaikutusten arviointi osaksi valmistelua.	Toteutunut toiminta.	Käytössä ei ole vielä vahvistettua mallia. Sivistys- ja hyvinvointikeskuksessa lapsivaikutusten arviointia käytettiin laajasti ja muissa keskuksissa satunnaisesti. Tarkoituksena on kehittää prosessia vuonna 2022 osana Unicefin Lapsiystävällinen kunta -työtä.	
Yhteistoimintamallien monipuolistaminen.	Laaditaan yhdistysohjelma yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Ohjelman laadintaa ei ole aloitettu.	
	Jatketaan kaavoituksen osallistavaa toimintaa.	Jatkuva toimintamalli.	Kaavoituksessa käytettiin osallistavaa toimintaa.	

2. Ehkäisevä toiminta ja oikea-aikaiset palvelut				
TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	TOTEUMA	TILANNE
Ylläpidetään ja lisätään ehkäisevää toimintaa.	Liikennekasvatus erityisesti nuorille ja ikäihmisille.	Järjestetyn toiminnan määrä.	Nuorisotyöntekijät osallistuivat liikenneturvakoulutukseen syksyllä. Tesjoen koululaisille järjestettiin syksyllä yhteinen liikenneturvallisuuustapahtuma. Kaikille oppilaille ja opettajille jaettiin syksyllä heijastimet.	
	Työkäisten ryhmätoiminta.	Ryhmiä määrää ja kävijämäärät.	Ryhmätoimintaa ei ole pystytty vielä aloittamaan.	
	Kaatumisen ehkäisevä hanke koko Itä-Uudellamaalla.	Toteutunut toiminta (frap- ja frop-kaavakkeet).	Senioripalveluissa frap- ja frop-kaavakkeet ovat käytössä laajalti kaatumisen ehkäisevässä työssä. Seniorineuvonta jakoi 100 liukuestettä yli 65-vuotiaille.	
	Liikuntaneuvonta työkäisille, uutena äitiysliikunta (raskaana oleville sekä synnyttäneille) yhteistyössä neuvolan ja fysioterapian kanssa.	Asiakaskontaktien määrä.	Äitiysliikuntaneuvontaa ei vielä aloitettu. Työkäisiä/ikäihmisiä oli liikuntaneuvonnassa 18.	
	Kohdennettu liikuntaneuvonta lapsille ja nuorille.	Move!-testit.	Liikkuva opiskelu -hankkeessa kokeiltiin personal trainer -toimintaa lukiolaisille. Lapsille ja yläasteikäisille ei ollut kohdennettua toimintaa. Move!-testit suoritti 153 viidesluokkalaista ja 151 kahdeksaluokkalaista. Fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla 54 prosentilla 5.-luokkalaisista ja 53 prosentilla 8.-luokkalaisista oppilaista.	

	Tarjoamme liikuntapalveluita laajasti kunnan alueella.	Ohjatun toiminnan asiakasmäärät ja palautteet.	Senioreille järjestettiin ohjattua liikuntaa keskustassa, Valkossa, Ruotsinpyhtään kirkonkylässä, Koskenkylässä ja Sävträskissä sekä vesijumppia. Koronaviruspandemian takia osallistujamäärät ovat vähentyneet. Osallistujia oli 190. Lasten uimakoulu- ja uimakerhotoimintaan osallistui 50 lasta. Käytössä ei ollut palautekyselyitä.	
	Lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittäminen.	Kaupungin järjestämän harrastustoiminnan määrä.	Koronavirusrajoitukset vaikuttivat harrastustoiminnan järjestämiseen. Loviisan mallin Hauskaa harrastaa -kerhoja oli joka koulussa, yhteensä 25 kerhoa. Vapaa-aikapalveluiden kerhoja oli 7 ja koulujen kerhotoimintaa 30 kerhoa.	
	Ikäihmisten liikunta- ja harrastustoiminnan kehittäminen.	Ikäohjelman mukaisten tavoitteiden toteutus.	Ohjelma valmistui joulukuussa 2021. Ohjelman mukaista toimintaa ei ole vielä aloitettu, mutta muuta toimintaa on toteutunut ja kehitelty yhteistyössä.	
	Nuorisotyön työtapojen kehittäminen, esimerkiksi koulunuorisotyö, jalkautuva nuorisotyö ja kulttuuripalveluiden kanssa toteutettava kulttuurinuorisotyö.	Suunnitelma on laadittu. Toiminta on käynnistynyt.	Työtapojen ja toiminnan kehittäminen on alkanut suunnitelmien mukaisesti. Koulunuorisotyöntekijä aloitti tammikuussa 2021.	
	Ikäneuvola-mallin suunnittelu (Finger).	Suunnitelma on laadittu. Toiminta on käynnistynyt.	Elämäntapojen vaikutuksista aivoterveysteen sekä niiden vaikutuksista muistiin ja muistisairauksien kehitykseen puhutaan ja keskustellaan eri asiakaskontakteissa laajalti senioripalveluissa. Varsinaista neuvolatoimintaa ei ole käynnistetty.	

	Panostetaan ja järjestetään ehkäisevää päihdetyötä ja päivitetään ehkäisevän päihdetyön ohjelma.	Toteutunut toiminta.	Ohjelmaa ei ole päivitetty hyvinvointialueiden muodostumisen takia. EHYT ry toteutti Hubu- ja Juteltaisko?-toimintamenetelmiä käyttäen päihdekasvatustunteja 5. luokan oppilaille alakouluissa ja 7. luokan oppilaille yläkouluissa. Kokonaisuuteen kuului muun muassa päihdekasvatustunteja, henkilöstötilaisuus sekä vanhempainilta.	
	Houkutellaan kansalaisopiston toimintaan lisää osallistujia erityisesti työikäisten liikuntaryhmiin tiedottamalla ja mataloittamalla osallistumiskynnystä.	Osallistujamäärä.	Liikunta on todella suosittu aine, mutta koronavirusrajoitusten takia liikunnan tuntimäärät jäivät viime vuonna 1 322,70 tuntiin. Osallistujia oli 844, eli noin 200 osallistujaa vähemmän kuin vuonna 2019. Erilaisille alkeiskursseille liikunnan alueella osallistuttiin innokkaasti.	
	Lisätään lapsiin kohdistuvan väkivallan tunnistamista ja keinoja toimia väkivaltaepäilytilanteessa henkilökunnan koulutuksen avulla.	Koulutustilaisuuksien määrä ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä.	THL:n verkkokoulutusmateriaaliin perusturva koulutus järjestetään lähikoulutuksena, eikä sitä koronaviruspandemian takia pystytty järjestämään vuoden 2021 aikana. Ensimmäinen koulutus on huhtikuussa 2022. Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on toimintaohje väkivaltaepäilytilanteisiin.	
	Vahvistetaan vanhemmuuden tukea ja erotilanteiden tukea alueellisesti osana ITUA-hanketta.	Toteutunut toiminta.	Osana ITUA-hanketta otettiin joulukuussa 2021 koko Itä-Uudenmaan alueella käyttöön vanhemmuuden tukemiseen tarkoitettut Perhepolku-verkkokurssit.	

	Tuen tarpeen varhaiseksi tunnistamiseksi kuvataan masentuneiden äitien palvelupolku sekä masentuneiden ja ahdistuneiden lasten ja nuorten palvelupolut osana ITUA-hanketta.	Toteutunut toiminta.	Lasten ja nuorten varhaisinterventioiden alueellinen rakenne suunniteltiin vuoden 2021 aikana. Palvelupolkuja ei ole vielä kuvattu.	
	Koulutetaan henkilökuntaa ja otetaan IPC-toimintamalli käyttöön nuorten masennuksen ehkäisyssä ja varhaisessa hoidossa sekä CoolKids nuorten ahdistuksen ehkäisyssä ja varhaisessa hoidossa osana ITUA-hanketta.	Koulutetun henkilökunnan määrä, toteutunut toiminta.	IPC-menetelmän käyttöön on aiemmin koulutettu vastaava kuraattori ja lasten ja nuorten psykiatrinen sairaanhoitaja, jotka nyt käyttävät menetelmää. Psykiatrinen sairaanhoitaja koulutettiin syksyllä 2021 käyttämään IPT-menetelmää, jota hän nyt käyttää. HUSin järjestämään IPC- ja Cool Kids -koulutuksiin oli mahdollista ottaa enemmän osallistujia vasta talvella 2022.	
	Lapsiperheiden ilman ajanvarausta toteutettavaa palveluneuvontaa laajennetaan (ITUA-hanke).	Toteutunut toiminta.	Ei toteutunut vielä vuonna 2021.	
	Terveellisestä ravitsemuksesta viestiminen asukkaille eri kanavien kautta.	Toteutunut toiminta.	Vauvanruokakurssi järjestettiin syyskuussa yhdessä Marthaföreningin kanssa. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon terveydenhoitajia ohjeistettiin tehostamaan vanhemmille tiedottamista terveellisestä ruokailusta, liikunnasta ja riittävästä unesta. Asukasilloissa ruokapalvelupäällikkö kertoi kaupungin ruokapalveluista, erityisesti kouluruokailusta. Loviisan peda.net-sivustolla on omat sivut ruokailusta.	

Huomataan haavoittuvimmassa asemassa olevat palveluja suunniteltaessa.	Liikuntapalveluiden yksilöllinen kohdentaminen.	Soveltavan liikunnan ryhmien määrä.	Liikuntatoimella oli erityisryhmien sähkö sekä vesijumpparyhmät (integroituja soveltavan liikunnan asiakkaita). Senioripalveluissa oli liikuntaryhmiä keskustassa, Tesjoella ja Isnäsissä sekä virtuaalijumpparyhmiä VideoVisitin kautta.	
	Etsivän vanhustyön kehittäminen.	Toiminta on käynnistynyt.	Toiminta on käynnistynyt pienimuotoisesti senioripalveluissa.	
	Maahanmuuttajien kotoutumisen, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden ja seurakunnan kanssa.	Kohdennettujen toimenpiteiden määrä muun muassa opintosetelit, hankkeet, tilaisuudet, tapahtumat, jotka on määritelty tarkemmin kotouttamisohjelmassa.	Kotouttamisohjelma päivitettiin ja hyväksyttiin vuonna 2021. Aloitettiin yhteistyö Porvoon MOI-hankkeen kanssa vuonna 2021. Kyseessä on matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontatoiminta erityisesti sellaisille ryhmille, jotka eivät asioi maahanmuuttajapalveluissa. Loviisa osallistui Porvoon malli -hankkeeseen (ESR), joka edisti maahanmuuttajien työllistymistä. Koronaviruspandemia oli esteenä laajemmille tapahtumille ja tilaisuuksille sekä osin myös hidasti verkostotyötä ja sen kehittämistä. Loviisalla on sopimus Mannerheimin Lastensuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa Ystäväksi maahanmuuttajaäidille -toiminnasta.	
	Hyvien väestösuhteiden edistäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	Tilaisuudet ja toimenpiteet.	Loviisalaisille yhdistyksille myönnetään Loviisa-lisää työllistämiseen. Loviisa-lisän avulla monet yhdistykset ovat saaneet palkattua esimerkiksi kylätalkkareita paikallisen yhteisön avuksi.	

Paljon terveystalvija kättävien potilaiden kartoitus (tarkennettu hoitosuunnitelma).	Käyntimäärät.	Vastaanottopalvluissa aloitettiin asiakassegmentointi. Segmentoinnin myötä pyritään kartoittamaan paljon palveluja kättävien asiakkaiden hoitoa.	
Sosiaalisen kuntoutuksen jalkauttaminen.	Toteutunut toiminta.	Vuoden 2021 aikana sosiaalisen kuntoutuksen jalkauttaminen i edennyt ja sosiaalisen kuntoutuksen toiminta oli hyvin pienimuotoista.	
Ohjaamo-toimintamallin hyödyntäminen.	Osallistuja- ja asiakasmäärät.	Ohjaamo jatkui vuonna 2021 kaupungin omana toimintana integroituna nuorisopalveluihin.	
Suomi toisena kielenä (S2) -opetuksen kehittämisen varhaiskasvatuksessa. Palkataan S2-opettaja, joka toimii kieli- ja kulttuuritietoisen varhaiskasvatuksen asiantuntijana ja päiväkotien tukena. Tehtävässä painottuvat kielitietoisen pedagogiikan kehittämisen, kielen oppimisen tukeminen ja inklusiivinen varhaiskasvatus.	Toteutunut / Ei toteutunut.	S2-opettaja aloitti työnsä 1.11.2021.	
Varhaiskasvatuksen vuoroittoa laajennetaan vastaamaan paremmin asukkaiden tarpeita. Myös ensimmäisen ja toisen luokan oppilaille tarjotaan harkinnanvaraista vuoroitotomahdollisuutta.	Toteutunut / Ei toteutunut.	1.8.2021 varhaiskasvatuksen vuoroittoa laajennettiin kysynnän vuoksi Ruukin päiväkotiin ja ensimmäisen sekä toisen luokan oppilaille tarjottiin harkinnanvaraista vuoroitotomahdollisuutta.	
Nuorille suunnattujen päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittämisen alueellisesti Itä-Uudellamaalla.	Toteutunut toiminta.	Itä- Uudenmaan nuorten mielenterveys ja päihdeyksikön valmistelun työryhmä aloitti toimintansa syksyllä 2021. Valmistelu jatkuu edelleen.	

	Systeemisen toimintamallin juurruttaminen lastensuojelussa sekä lapsiperheiden sosiaalityössä.	Toteutunut toiminta.	Systeeminen toimintamalli on käytössä ja toteutuu lastensuojelussa sekä lapsiperheiden sosiaalityössä.	
	Asiakkaan suostumuksen mukaisesti aktiivinen yhteistyö eri toimijoiden kesken. Selvitetään työllistymisen esteet, asiakkaan osaamistausta, tahtotila ja voimavarat. Saadaan asiakkaita siirtymään työllisyyspalveluista eteenpäin oikeaan palveluun.	Toteutunut toiminta.	Käytössä on selkeä toimintamalli (nuori allekirjoittaa tiedonsiirtolomakkeen, yksilövalmentaja auttaa nuoren asioiden eteenpäin viemisessä, nuorelle tehdään työpajalla alkukartoitus ja sen pohjalta jatkosuunnitelmat pajajaksolle). Henkilön tullessa asiakkaaksi Seinättömälle pajalle pyydetään kirjallinen suostumus tietojen vaihtoon ja yhteistyöhön tarpeenmukaisten tahojen kanssa. Läheisimpiä yhteistyötahoja ovat kaupungin omat sosiaalipalvelut, TE-palvelut, työllistymistä edistävä monialainen yhteistyöverkosto (TYP) ja Sotek-säätiö. Työpajavalmennuksen keinoin selvitetään henkilön todellista työkykyä ja ohjataan tarvittaessa eteenpäin.	
	Huomataan ajoissa koulupudokkaat ja vailla koulutusta olevat.	Toteutunut toiminta.	Nuorten työpaja tekee yhteistyötä ammattioppilaitosten kanssa. Careeriasta tuli muutamia opiskelijoita suorittamaan opiskelujaan nuorten työpajalle runsaiden poissaolojen ja pitkien koulumatkojen vuoksi. Nuorten työpajalla autetaan opiskelemaan hakemisessa. Työpajalle voi tulla ilman ammattia olevia tai ammattiin valmistuneita nuoria, lukion käyneitä sekä ylioppilaita.	

			<p>Seinättömän pajan asiakkaaksi tulevien koulutus pohja ja -tarve kartoitetaan. Osalla ei ole lainkaan ammatillista koulutusta, ja osalla koulutus ei vastaa tämänhetkistä työkykyä.</p> <p>Nuorille suunnatut palvelut ovat saman katon alla Forumin tiloissa: Ohjaamo (jossa käyvät yhteistyökumppanit, muun muassa TE-toimisto, sosiaalitoimi ja mielenterveyspalvelut), etsivä nuorisotyö, perusnuorisotyö sekä nuorisotilat.</p> <p>Perusopetuksessa on käytössä Poissaolon rappuset.</p> <p>Opinto-ohjaajat seuraavat tilannetta.</p>	
Edistetään hyvinvoinnin eri ulottuvuuksia.	Yhteistyö yhdistysten kanssa.	Hyödynnetty / Ei hyödynnetty.	Yhteistyötä on hyödynnetty esimerkiksi liikuntapaikkojen hoidossa.	
	Yhdistystoiminnan avustaminen.	Toteutunut toiminta.	<p>Hyvinvointilautakunta myönsi avustuksia kulttuuritoimintaan 36 700 euroa, liikuntatoimintaan 43 680 euroa ja nuorisotoimintaan 24 157 euroa. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut avusti Loviisan Järjestöt ry:tä maksamalla Kumppanuustalo Kulman vuokran.</p> <p>Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut avusti myös muun muassa Loviisan Sibeliuspäiviä.</p>	
	Kokemusasiantuntijoiden käytön lisääminen eri palveluissa.	Toteutunut toiminta.	Kokemusasiantuntijoita käytetään päihdepalveluissa.	

	Vapaaehtoistyöstä positiivisia malleja hyvinvoinnin edistämiseen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	Toteutunut toiminta.	Toiminta ei toteutunut normaalisti koronaviruspandemian takia, muun muassa ulkoiluystävät ikäihmisille, mummo- ja vaaritoiminta kouluissa ja päiväkodeissa.	
	Liikunnallisen elämäntavan rakentaminen (Liikkuva-hankkeet).	Toteutuneet toimenpiteet.	Kaupunki sai avustusta hankkeisiin Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva opiskelu ja Liikkuva aikuinen vuonna 2021. Hankkeet sisältävät toimenpiteitä arjen liikkumisen lisäämiseksi, esimerkiksi koulutusta ja välinehankintoja, uusien toimintatapojen kokeilua ja tapahtumia.	
	Liikuntapaikkoja rakennetaan ja peruskorjataan vuosittain. Yhdistysten liikuntapaikkarakentamisen tukeminen eri ikäryhmät huomioiden.	Toteutuneet toimenpiteet.	Kaupunki ei rakentanut uusia liikuntapaikkoja vuonna 2021.	
	Perhekeskuksen kohtaamispaikkatoiminnan edelleen kehittäminen.	Toteutunut toiminta, osallistujien määrä.	Koronavirustilanteen vuoksi ryhmätoiminnan järjestäminen, vauvakerho, siirtyi syyskuun alkuun. Kävijämäärä oli aluksi myös vähäinen.	
	Kumppanuustalo Kulman toiminnan tukeminen.	Toteutunut toiminta, käyttöaste, osallistujien ja eri ryhmien määrä.	Vuonna 2021 Kulmassa kokoontui 317 ryhmää (1 % enemmän kuin edellisellä vuonna), joissa oli yhteensä 2 624 osallistujaa (-11 %). Käyttöaikaa oli vuonna 2021 yhteensä 569 tuntia (-33 %). Käyttöaste oli koronaviruspandemian takia matalampi kuin aikaisemmin.	

			Kulma oli yhdistysten käytettävissä suurimman osan vuodesta, mutta monet yhdistykset ja ryhmät eivät järjestäneet kokouksiaan tai muuta toimintaa. Ryhmäkoot olivat myös pienimpiä.	
	Terveys- ja hyvinvointiluentojen järjestäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	Järjestetyt luennot, osallistujien määrä.	Liikuntatoimi järjesti yhdessä Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:n kanssa kuntotestauspäivän, jonka yhteydessä annettiin henkilökohtaista liikuntaneuvontaa. Osallistujia oli 83. Kaupungin henkilöstölle järjestettiin kuusi etäluentoa hyvinvoinnista. Kumppanuustalo Kulmassa ei järjestetty koronaviruspandemian takia terveys- ja hyvinvointiluentoja. Katsottiin, ettei tilojen pienen koon takia ollut turvallista järjestää isommalle ihmismäärälle luentoja Kulmassa.	
	Kaupungin ruokapalveluissa selvitetään mahdollisuutta hakea Sydänmerkkiä ruokalistoille ja haetaan merkkiä.	Selvitys aloitetaan 2021–2022, käyttöönotto 2022–2023.	Selvitystä ei ole aloitettu.	

3. Hyvinvointia tukeva ympäristö kestävä kehitys huomioiden

TAVOITE	TOIMENPIDE	INDIKAATTORI	TOTEUMA	TILANNE
Edistetään turvallista ympäristöä ja arjen turvallisuutta.	Yhdyskuntarakenteen suunnittelussa on aina tavoitteena terveellinen, turvallinen, viihtyisä työ- ja elinympäristö, jota edistetään kaavaratkaisuilla, -ohjauksella ja -määräyksillä.	Osallistumisen myötä syntyneet ratkaisut toteutetaan kaavan hyväksymisen jälkeen.	Liikenneväylät ja kaupungin palvelurakennukset suunnitellaan lähtökohtaisesti esteettömiksi.	

	Rakennusten kunto.	Käyttäjöpalaute ja kuntokartoitukset.	Käyttäjöpalauteen perusteella tehostettiin vastauksia palvelupyyntöihin. Rakennusten kunto oli kuitenkin edelleen vain tyydyttävällä tasolla. Lähes kaikki rakennukset on kuntotarkastettu, mutta tietojen kokoaminen yhteen hallittavampaan muotoon on tekemättä. Hajanaisen tiedon perusteella pyrittiin nostamaan esiin tärkeimmät kohteet.	
	Sisäilman kunto.	Käyttäjöpalaute.	Vastaanotettiin edelleen melko paljon epäilyjä huonosta sisäilmasta, joita pyrittiin selvittämään mahdollisuuksien mukaan. Niiden kohteiden määrä, jonka sisäilmaongelmat johtuivat rakennuksen puutteesta tai viasta, vähentyi. Huomattava osa resurssista käytettiin sisäilmaongelmien etsimiseen ja korjausten tekoon. Kun suurempi osa rakennuksista saadaan peruskorjattua, sisäilmaongelmat vähenevät. Tähän menee vielä vuosia.	
	Turvallinen liikenneympäristö.	Liikenteessä loukkaantuneiden määrä sekä käyttäjöpalaute ja kuntokartoitukset.	Loviisassa toimii poikkihallinnollinen liikenneturvallisuustyöryhmä, johon kuuluu myös poliisin ja Liikenneturvan edustaja sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenneturvallisuusasiantuntijoita. Työn keskeinen tavoite on saattaa liikenteen turvallisuus sekä kävelyn ja pyöräilyn edistäminen vähitellen osaksi kunnan eri toimintoja ja palveluja. Liikenneturvallisuuden parantaminen ei ole vain kadun- ja tienpidon asia.	

			<p>Esimerkiksi päiväkotien ja koulujen liikenneturvallisuuskasvatus, maankäytön ratkaisut, monet terveydenhuollon toimet ja kuntalaisille tiedottaminen ovat osa laaja-alaista liikenneturvallisuustyötä.</p> <p>Ennakkotietojen mukaan Loviisan alueella vuonna 2021 liikenteessä loukkaantuneita oli viisi ja kuolleita yksi (2017–2021 vuosien keskiarvo: 17 loukkaantunutta, kuolleita 1). Viralliset liikenneonnettomuustiedot perustuvat poliisin tietoon tulleisiin tapauksiin.</p> <p>Loviisan onnettomuuksista noin neljännes tapahtuu kaduilla taajamissa, loput maanteillä taajamien ulkopuolella. Kaatumistapaturmat eivät sisälly liikenneonnettomuuksiin, mutta talven keleistä riippuen niistä kärsii moni kuntalainen ja kaupungillekin niistä koituu merkittäviä sairaanhoidon kustannuksia.</p> <p>Kuntalaisia on osallistettu liikenneturvallisuustyöhön muun muassa kyselyillä ja tapahtumilla.</p>	
--	--	--	---	--

	<p>Arkiaktiivisuuden lisääminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kevyen liikenteen väylien kunto ja kattavuus – liikuntapaikat ja puistot. 	<p>Käyttäjäpalaute, tehdyt toimenpiteet.</p>	<p>Liikenneväylien perusparannusten yhteydessä pyritään parantamaan mahdollisuuksien mukaan väylien tasoa, houkuttelevuutta ja esteettömyyttä. Investointiohjelmaan pyritään sisällyttämään uusien reittien rakentamista ja sitä kautta kannustamaan turvalliseen arkiliikkumiseen.</p>	
	<p>Esteettömyys- ja saavutettavuusohjelman toimenpiteiden toteuttaminen.</p>	<p>Tehdyt toimenpiteet esteettömyyden edistämiseksi.</p>	<p>Loviisan kaupunginvaltuusto hyväksyi Itä-Uudenmaan esteettömyys- ja saavutettavuusohjelman. Keskustassa pidettiin esteettömyyskävely 23.11.2021.</p>	
	<p>Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma ja sen tavoitteiden toteuttaminen.</p>	<p>Toteutunut / Ei toteutunut.</p>	<p>Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa tehtiin poikkihallinnollisena yhteistyönä ja se valmistui joulukuussa. Ohjelman tekoon kuului asukaskysely sekä työpaja luottamushenkilöille.</p>	
	<p>Itä-Uudenmaan turvallisuusohjelman Loviisan toimenpideohjelman toteuttaminen.</p>	<p>Toteutunut toiminta.</p>	<p>Itä-Uudenmaan turvallisuusryhmä on seurannut kunkin kunnan oman toimenpideohjelman toteutumista. Loviisan toimenpideohjelma on toteutunut hyvin.</p>	
	<p>Vähennetään ympäristön kuormitusta kaupungin kiinteistöjen jätteiden lajittelua lisäämällä.</p>	<p>Toteutunut / Ei toteutunut.</p>	<p>Loviisan kaupungin kiinteistöissä on lisätty muovin, kartongin, paperin ja biojätteiden lajittelua sekä vähennetty muovin kulutusta, esimerkiksi toimistoissa ei käytetä roskapusseja. Nuorten työpajalla on oma kierrätyspiste, jossa on astia myös biojätteille. Loviisa Campingillä niin henkilökunta kuin turistitkin lajittelevat kaikki kotitalous-, puu-, maalijätteet ja muut jätteet huolellisesti.</p>	

	Lajittelemisen opettaminen kouluissa ja päiväkodeissa.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Toteutunut.	
	Koulutukset henkilökunnalle lähisuuhdeväkivallan tunnistamisesta ja puheeksi ottamisesta.	Koulutustilaisuuksien määrä ja osallistujien määrä.	Syksyllä järjestettiin yksi koulutuskokonaisuus, kevään koulutus jouduttiin koronavirustilanteen vuoksi peruuttamaan. Vuoden 2021 aikana valmisteltiin lähisuuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma, joka hyväksyttiin perusturvalautakunnassa tammikuussa 2022.	
Ylläpidetään ja lisätään asumisympäristön viihtyvyyttä ja merkityksellisyyttä.	Kaavaratkaisut ja -suunnitelmat ja niiden toteutus: esimerkiksi paikkatietokyselystä huomioimme paikan merkityksellisyyden ja toivotut parannukset toteutetaan.	Toteutetaan valittujen ratkaisujen pohjalta laaditut suunnitelmat.	Vuonna 2021 toteutettiin kaksi paikkatietopohjaista kyselyä kaavatoiden yhteydessä. Palaute huomioidaan jatkosuunnittelussa.	
	Siivoustalkoot.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskus on järjestänyt keväisin Kylät siistiksi -siivoustempauksen, jolla on kannustettu kuntalaisia siivoamaan lähiympäristöään roskista. Kaupunki on tarjonnut roskapussit ja työhanskat sekä järjestänyt pussien poisviennin.	
	Vieraslajien torjunta.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Yhteistyö kyläyhdistysten kanssa vieraslajien poistamiseksi inventoiduilta alueilta toimi hyvin. Tesjoella torjuttiin lupiineja, Koskenkylässä jättipalsamia ja lupiineja. Tehtiin myös yhteistyötä yksittäisten henkilöiden kanssa Sahaniemellä, Bellassa ja Koskenkylässä. Puisto-osasto torjui jättiputkea 13 kaupungin alueella, lisäksi torjuttiin	

			<p>jättipalsamia, isotuomipihlajaa, kurturuusua ja espanjansiruetanaa eri kohteissa. Kaupungilla oli vieraslajijätteille oma käsittelypaikkansa.</p> <p>Asiasta tiedotettiin paikallismediassa ja kaupungin omissa viestintäkanavissa. Kyselyllä kartoitettiin kohteita.</p>	
	Pörräisketojen muodostaminen.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksessa kartoitettiin soveltuvia alueita pörräisketojen muodostamiseen.	
	Palstaviljelyn mahdollistaminen.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Loviisan keskustan tuntumassa oli mahdollisuus puutarhapalstan pitoon kahdessa kohteessa: Antinkylässä Haravankyläntien varrella ja Uudessakaupungissa Niittykadun varrella.	
	Lisätään viihtyisiä ja toiminnallisia oleskelutiloja (julkinen taide, kausivalot, grillipaikat, roskikset, taukopenkit, kukkaistutukset ja puistojen siisteys).	Toteutunut / Ei toteutunut.	<p>Loviisa Campingillä viihtyvyyttä lisättiin muun muassa kukkaistutuksilla, piha-alueen siisteydellä, pintojen maalaamisilla, istuma-alueilla sekä lisävalaistuksella. Grillipaikka polttopuineen oli erittäin suosittu.</p> <p>Nuorten toiveisiin pyrittiin vastaamaan kartoittamalla alueita, jotka soveltuvat skeittaamiseen ja jonne voi sijoittaa puhelinten lataamiseen soveltuvan katoksen. Kuningattarenrannan uuden asuinalueen suunnittelussa ja rakentamisessa on ollut tavoitteena luoda viihtyisiä ulkotiloja ja soveltuvia paikkoja muun muassa ulkoiluun ja grillaamiseen.</p>	

			<p>Keskustan puistoihin laitettiin kivireunukset, Rantatien taukopaikalle perennapenkki, Laivasillan ympärillä vaihdettiin ruusut ja jalkakäytävä sai kivireunan, ja Liljendaliin tuli lammashaka.</p> <p>Vuoden vaihteessa 2019–2020 oli Alexander Reichsteinin valoteos Kirkkopuistossa. Professori Olle Sirénin muistomerkki paljastettiin syyskuussa. Kappelinpuistossa oli kesän ajan Loviisan taideyhdistyksen järjestämä ympäristötaidenäyttely.</p>	
	Ajan tasalla olevat opasteet, myös digitaalista opastusta (verkossa, led-taulut, sovellukset).	Yhteydenottojen ja valitusten määrä, palautteen määrä.	Selkeällä tiedottamisella ja tietojen aktiivisella päivittämisellä verkossa ja sosiaalisessa mediassa pyritään vähentämään asiakaspalvelun kuormitusta.	
	Nostetaan merkityksellisiä tarinoita ja henkilöitä Loviisasta asukkaiden tietoisuuteen – tuo kaupunkia tutuksi ja lisää kotiseutuympeyttä.	Positiivinen näkyvyys eri medioissa, palautteen määrä.	<p>Museo jakoi aktiivisesti sosiaalisessa mediassa tarinoita Loviisan historian henkilöistä ja tapahtumista.</p> <p>Museon digitointiprojektityö aloitettiin. Finna.fi-palvelimella tullaan julkaisemaan oma sivusto, jossa pääsee tutustumaan Loviisan historiaan valokuvien ja esineiden kautta.</p>	
Edistetään saavutettavuutta digitaalisia menetelmiä hyödyntäen.	Digiturvallisuudesta huolehtiminen.	Tietoturvaloukkausten lukumäärä.	Digiturvallisuudesta on huolehdittu, vuoden aikana ei ollut vakavia loukkauksia. Asiaa nostettiin jatkuvasti esille henkilöstön keskuudessa.	

Sähköisten lomakkeiden kehittäminen yhteistyössä kaikkien keskusten kanssa.	Käytettävissä olevien sähköisten lomakkeiden määrä.	Perusturvakeskuksessa sähköinen Klinik-asiointipalvelu oli ensisijainen yhteydenottokanava kaikissa terveysasioissa. Elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksessa otettiin käyttöön sähköinen kiinteistövaihdannan palvelu sekä valmisteltiin sähköisen arkistointipalveluiden käyttöönottoa. Kaupunginkansliakeskus antoi käyttöpastusta Webropol-ohjelman käyttöön.	
Asiakaspalveluchatti (chatbotti) kaupungin verkkosivustolle.	Selvitys 2021, käyttöönotto 2022–2023.	Selvitys käynnistettiin.	
Sähköiset ilmoittautumiset tapahtumiin, toimintaan ja mahdollisuus maksaa osallistumismaksu verkossa.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Kansalaisopistolla on käytössä Hellewi-järjestelmä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluilla kyseiset palvelut eivät toteutuneet.	
Alusta, jolta löytyy Loviisan harrastustoimintamahdollisuudet.	Asiakas- ja osallistujamäärätilastoja nettisivun ja sovelluksen kautta.	Ei toteutunut.	
Diginuorisotyön työtapojen kehittäminen.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Toteutunut. Diginuorisotyötä tehtiin Discordin sekä sosiaalisen median kautta.	
Itä-Uudenmaan sote-keskushankkeen neuvonta- ja ohjaustoiminnan käynnistäminen.	Hankkeen mukaiset tavoitteet ovat toteutuneet.	Valmistelu aloitettiin vuoden 2021 aikana, ja toiminta otetaan käyttöön vuoden 2022 aikana.	
Läheistoiminnassa otetaan käyttöön sähköinen yhteydenpito Klinik Pro sovelluksineen.	Sovellus on otettu käyttöön.	Läheiset voivat ottaa yhteyttä KlinikPron kautta omaistensa asioista; palvelussa	

			yhteydenotot ohjataan oikeille tahoille keskuksen sisällä.	
	Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön sähköinen tulokset.	Toteutunut / Ei toteutunut.	Varhaiskasvatuksen asiointiohjelman päivitys on viivästynyt. Sähköistä tulokset ei ole otettu vielä käyttöön.	
	Sähköinen perhekeskus otetaan käyttöön osana ITUA-hanketta.	Sähköinen perhekeskus on käytössä.	Sähköistä perhekeskusta valmistellaan osana valtakunnallista hanketta. Portaalin nimenä on Omaperhe.fi. Perhekeskusta valmisteltiin vuoden 2021 aikana ja sitä pilotoidaan vuoden 2022 talvella.	
	Huomioidaan tasapuoliset mahdollisuudet osallistua virtuaalisiin tapahtumiin.	Tapahtumat, osallistujat, laitteisto.	Kalevalanpäivän juhla, kyläiltoja ja Kiusaamisillat järjestettiin etänä tai hybriditapahtumina. Kaupunginvaltuuston kokouksista osa järjestettiin sähköisesti ja kaikkia kokouksia oli mahdollisuus seurata suorana verkossa. Tapahtumien tiedottamisessa ohjeistettiin osallistumisesta mahdollisimman selkeästi.	